

የፕሬዝዳንት አባማ “ታሪካዊ ጉብኝት”

አምባገነን አወዳሽ ወይንስ ዲሞክራሲ አጎልማሽ?

አክሎግ ቢራራ (ዶ/ር)

የዚህ ሃተታ ዓላማ የፕሬዝዳንት አባማን ጉብኝት አግባብና ሚዛናዊ ባለው መንገድ ተንትኖ አሉታዊና አወንታዊ ገጽታዎቹን ለአማርኛ ተናጋሪዎች ለማቅረብ፤ የወደፊቱ የኢትዮጵያ ህልውና አስተማማኝ ሆኖ፤ የሰብአዊ መብቶችና የሕግ የበላይነት መከበር አለባቸውና የዲሞክራሲ አገዛዝ ምስረታ ሂደቶች ሕዝብን ማእከል ማድረግ አለባቸው የሚለው ብሂል ያገባናል የሚሉ ክፍሎች፤ ፈቃደኛነት ካላቸው፤ በጋራና በተናጠል ሊሰሯቸው የሚችሉትን የተወሰኑ መንደርደሪያ ሃሳቦች ለማቅረብ ነው። ባለፈው ሳምንት በድህረ ገጾች ላይ የተሰራጨው ተመሳሳይ ትችት ሆነ ተብሎ ለእንግሊዘኛ ተናጋሪዎች፤ በተለይ ለአሜሪካ ሕዝብ ቀርቧል፤ ብዙ ጠቃሚና የተለመደው “ለምን ይኼ ተባለ፤ ለምን ይኼ አልተባለም” የሚሉ ትችቶች ተሰራጭተዋል። ሁለቱንም አስተናግዳለሁ።

ፕሬዝዳንት አባማ የጋበዛቸውን ተባባሪ መንግሥት ላለማስቀየም ሲሉ ዲፕሎማሲ በሚጠይቀው መሰረት የኢትዮጵያ መንግሥት “ዲሞክራሲ በሆነ ሂደት የተመረጠ ነው” ያሉት የተሳሳተና ከሃቁ የራቀ መሆኑ አያከራክርም። ይኼ ብዙ ትችት የቀረበበት፤ የሳቸውን ዝናና ታሪክ የበከለ አነጋገር እንዳለ ሆኖ፤ የትግራይ ሕዝብ ነጻ አውጭ ግንባር (ህወሓት) በበላይነትና በብቸኛነት የሚያሸከረከረው የኢትዮጵያ ሕዝቦች አብዮታዊ፤ ዲሞክራሲ ግንባር (ኢህአዴግ) አፋኝ፤ ጨቋኝ፤ ጎሰኛና ሙሰኛ አገዛዝ በማያሻማ ደረጃ ተጋልጧል። የፖለቲካ ተቃዋሚዎች፤ ጋዜጠኞች፤ ምሁራን፤ የሰብአዊ መብቶች ደጋፊ ድርጅቶችና ሌሎች በተደጋጋሚ ያቀረቡትን የመጥፎ አገዛዝ ትችት እሳቸው በማንዴላ አዳራሽ በዝርዝር አቅርበውታል። ለመሰረተ ልማት ትኩረት የሰጠው፤ በውጭ እርዳታ ግብዓቶች ድጋፍ እንቅስቃሴ ያሳየው እድገት ዘላቂነትና ፍትሃዊነት እንዲኖረው ከተፈለገ አምባገነኑ አገዛዝ በዲሞክራሲ አገዛዝ መለወጥ እንዳለበት ተናግረዋል።

በዓለም ታዋቂ የሆኑ የልማት ልሂቃን--ጆሴፍ ስቲግሊትዝ፤ አማሪታ ሴን፤ ዊሊያም ኢስተርሊ፤ ሞሃመድ ዩኑስ ወዘተ-- የሚጋሩትና እኔም ሙሉ በሙሉ የማምንበት አንድ መሪ ፅንሰ ሃሳብ አለ። ይኼውም ጥሩ፤ አሳታፊ፤ የሕዝብ ተወካይነት ያለው ወይንም ዲሞክራሲ አገዛዝ ለዘላቂና ፍትሃዊ እድገት ወሳኝ መሆኑን ነው። የዚህ አይነት አገዛዝ የተራውን ሕዝብ ኑሮ ከማሻሻሉ በላይ ለሽብርተኞችና ሌሎች አመፀኞች በር አይከፍትም፤ መሸሽጊያ አይፈጥርም። በተጻራሪው፤ ተመሳሳይ ባይሆኑም፤ በግብፅ፤ በሊቢያ፤ በሶሪያ፤ በኢራክ፤ በየመን፤ በአፍጋኒስታን፤ በሶማሊያ፤ በደቡብና ሰሜን ሱዳን፤ በኢትዮጵያ ወዘተ እንደሚታየው በጭካኔ፤ በአፈና፤ በጎሰኛነትና በሙሰኛነት የተበከለ አገዛዝ የእርስ በእርስ ግጭቶች፤ የሃገር መፈራረስ፤ የዘር ወይንም የኃይማኖት ማጥፋት፤ የጥላቻ፤ የቂመኛነት፤ የአመፀኛነት፤ የሽብርተኛነትና የፀረ-እርጋታነት ወዘተ በሮች ከፋች ነው። ሶሪያን ያየ ይፍረድ። እነዚህ ክስተቶች እየተባባሱ ሲሄዱ ምንም አይነት ክትትል፤ ስለላና ኃይል ሊገታቸው እንደማይችል በግብጽና ሌሎች ሃገሮች አይተናል።

በዓለም ብቸኛውና ታላቅ የሆነው የአሜሪካ መንግሥት ጨቋኝና ሙሰኛ መንግሥታት እድሜያቸው አጭር መሆኑን ያውቃል። ሆኖም፤ አምባገነኖችና ሙሰኞች የአሜሪካን ወቅታዊ ጥቅም እስካገለገሉ ወይንም እስካለተጻረሩ ድረስ የአሜሪካ መንግሥት የሚሰጣቸውን ድጋፍ የነፈገበት ወይንም የከለከለበት ሁኔታ የተወሰነ ነው። አሜሪካ “ለአሜሪካ ጥቅም እንጅ ለራሷም እሴቶች ደንታ የላትም” የሚሉ ብዙ የውጭ ሃገር ምሁራንና ተቋሞች አሉ። ለምሳሌ እስቲግሊትዝ። ይኼ እውነት ቢሆንም፤ ሌሎች ሃገሮችም በመጀመሪያ የሚያስተናግዱት የራሳቸውን ጥቅም መሆኑን መዘንጋት አንችልም። ቻይና ምሳሌ ናት፤ ሕንድ ምሳሌ ናት፤ ሳውዲ አረቢያ ምሳሌ ናት፤ ግብጽ ምሳሌ ናት ወዘተ። ቁም

ነገሩ፤ አሜሪካን የሚያሰጋት አፋኝ፤ አምባገነን፤ አግላይ፤ ጎሰኛና ሙሰኛ የሆኑ መንግሥታትን መርዳት አስተማማኝ አለመሆኑ ነው። የሙባረክ መንግሥት አምባገነና ሙሰኛ ስለነበረ በሕዝብ አመጽ ወደቀ። የቱኒዢያም እንደዚሁ። ብዙ ምሳሌዎች ለመጥቀስ ይቻላል። ስለሆነም፤ ለአሜሪካ ዘላቂ ጥቅም አስተማማኝ የሚሆነው፤ አምባገነኑን አገዛዝ ማወደስ ሳይሆን፤ የኢትዮጵያን ዘላቂ ጥቅም፤ ብሄራዊ ክብር፤ አንድነት፤ ሉዓላዊነት፤ የሕዝብ እኩልነት የሚያስከብር፤ ተወዳዳሪ የሆነ አገር በቀል የግል ኢኮኖሚ የሚፈጥር፤ በሕግ የበላይነት የሚያምንና የሚገዛ፤ ሕዝብን ከሕዝብ የሚያገናኝና የሚያስማማ፤ ሰብአዊ መብቶችን የሚያከብርና የሚያስከብር፤ እውነተኛ ዲሞክራሲ እንዲመሰረት የፖለቲካውንና የማህበረሰቡን ምህዳር ሙሉ በሙሉ የሚከፍት መንግሥትና ተቋማት ሲኖሩ ነው። በማንኛውም መስፈርት ሲታይ፤ የኢትዮጵያ መንግሥት በአንድ የጎሳ ልሂቃን ስብስቦች የተመሰረተ አምባገነናዊ እንጅ ዲሞክራሳዊ አገዛዝ አይደለም። እነዚህን መስፈርቶች አያሟላም።

ይህ አምባገነን ቡድን፤ ሕዝብን ከሕዝብ፤ ኃይማኖትን ከኃይማኖት፤ ቋንቋን ከቋንቋ፤ ክልልን ከክልል ለያይቶ አደገኛ ሁኔታዎችን ፈጥሯል። ወጣቱ ትውልድ የሚነጋገርበት የጋራ የሆነ ቋንቋ እንዳይኖረው ተደርጓል። የኢትዮጵያን የብዙ ሽህ አመታት ታሪክ የመቶ ዓመታት ታሪክ ነው ብሎ ፈርጆ ነበር። ይኼ የተሳሳተ አዲስ ታሪክ ፈጠራ አደገኛ ነው። ለማህበረሰባዊና ኢኮኖሚያዊ ትሥስር በቀላሉ የማይፈታ ማነቆ መሆኑ የአደባባይ ምስጢር ነው። ብዙ ብሄር፤ ብሄረሰብ የሚኖርባቸው ሃገሮች---ሕንድ፤ አሜሪካ፤ ጋና፤ ናይጄሪያ፤ ኬንያ-- ወዘተ የዚህ አይነት ማነቆ አልተከሰተባቸውም። ጋና በጎሳ የመደራጀት ፖለቲካን በሕገ መንግሥቷ የከለከለችበት ዋና ምክንያት አደጋውን አይታ ነው። ኢትዮጵያና ኢትዮጵያዊነት ዝቅ ብለው ጠባብ ጎሰኝነት መሪ ርዕዮተኛ ሲሆን ሊከተል የሚችለውን አደጋ በየጎሳላቸው በሩዋንዳ ወዘተ አይተናል። አንዳንድ ታዛቢዎች ይኼን ተመልክተው “ኢትዮጵያ የመፈራረስ እድል አላት” እና “የእርስ በእርስ ግጭት የማይቀር ነው” ይላሉ። እኔ ይኼን ባልቀበልም አደጋው መኖሩን አልክድም። ብልህ የሆነና እውቀት ያለው፤ ለኢትዮጵያና ለመላው ሕዝቧ ተቆርቋሪ የሆነ ግለሰብ፤ ቡድን፤ ፓርቲ ወዘተ ሁለቱም አደጋዎች እንዳይከሰቱ በአስቸኳይ ተፈላልጎና ተከባብሮ ለመነጋገር፤ ለመወያየት፤ ለመደራደርና መፍትሄዎችን ለመቀየስ ይችላል። ሆኖም፤ በአገር ቤትም ሆነ በውጭ ፍላጎትና ፈቃደኝነት አይታይም። ልክ ችግሮች እንደሌሉ ተደርጎ፤ ሁሉም በሃይል ታፍኖ፤ በፍርሃት ተወጥሮ፤ “ዓላማቸውን ስኬታማ ለማድረግ እድል የሚጠብቁ ኃይሎች” በመሳሪያ ተዘጋጅተው ሲታዩ “እኛ ኢትዮጵያዊያን ምን ሆነን” ብሎ ራስን መጠየቅ አግባብ አለው። ጥያቄውን የማቅረብና መልሱን የመፈለግ ሃላፊነት የገዢው ፓርቲ ብቻ ሳይሆን የሁላችንም ነው።

የማይካደው፤ የኢትዮጵያ ህልውና በፈተና ላይ መሆኑ ነው። ባጭሩ ለማስቀመጥ፤ ይህች ታላቅና የሚኮራ ታሪክ ያላትና በአጭር ጊዜ ሃብታምና ዘመናዊ ለመሆን የምትችል አገር፤ በአንድ ላይ ተሰብስበው ለመስራት የሚችሉ የበሰሉ ሰዎች፤ ተደማጭነት ያላቸው መሪዎች፤ ምሁራን፤ አባቶች፤ ወጣቶች፤ የኃይማኖት መሪዎች ወዘተ እንደሌሊት ሆኖ ሲታይ ለውጭ ታዛቢዎች ብቻ ሳይሆን ለተራው ኢትዮጵያዊ ግር ይላል፤ ያስጨንቃል፤ ያሳስባል። ለማጠናከር፤ ይህችን የሚያኮራ ታሪክና ለመላው ሕዝቧ የሚበቃ መሬትና እምቅ ጥሪት ያላት አገር ለማዳንና ዲሞክራሳዊ ስርዓት እንዲመሰረት ለማድረግ የሚችለው የኢትዮጵያ ሕዝብ ብቻ ነው። የውጭ መንግሥታት ወይንም የሰብአዊ መብት ተቋሞች፤ ወይንም አበዳሪዎች ኢትዮጵያን ከአደጋ ሊያድኑ አይችሉም፤ ድህነትን ፈጽሞ ለመቅረፍ አይችሉም፤ ዲሞክራሳዊ ስርዓትን ሊመሰርቱልን አይችሉም። የሚያበረታታው ሁኔታ ግን ለኢትዮጵያ ዘላቂነት፤ ለሰብአዊ መብቶች መከበር፤ ለፍትህ፤ ለሕግ የበላይነትና ለዲሞክራሲ የሚታገሉ፤ በእስር ቤት የሚሰቃዩ፤ የሞቱና የተሰደዱ ኢትዮጵያዊያን መኖራቸው ነው። ውጭም ሆነ አገር ቤት በዓል ሲከበር፤ ሰላማዊ ሰልፍ ሲደረግ ወዘተ የሚታየው ክስተት ኢትዮጵያዊነት እያደገና እየተሰፋፋ መሄዱን ያሳያል። አፈናው፤ ስለላው፤ ፍርሃቱ አላቆመውም፤ እንዲያውም እያጠናከረው ነው። ይኼ የሚያበረታታ የማህበረሰብ ሂደት ወደ ድርጅትና ወደ ጥሩ አመራር መለወጥ አለበት።

ፕሬዝዳንት አባማ የጎበኗት ኢትዮጵያ፤ በመሰረት ልማት እድገት እያሳዩት ነው ቢባልም፤ ዘርፈ ብዙ የሆኑ የማህበረሰብ፤ የፖለቲካ፤ የኢኮኖሚ፤ የኃይማኖትና የባህል ቀውሶች ተከስተውባታል። ወጣቱ ትውልድ ወደ ውጭ ይገረፋል። የኑሮ ውድነት አብዛኛውን ሕዝብ አድክሞታል። የገቢና የኃብት ልዩነት አደገኛ ከሆነ ደረጃ ላይ ደርሷል። አብዛኛው ሕዝብ የሚፈልገውና የሚመኘው የፖለቲካ ነጻነት ብቻ አይደለም። ከአሰቃቂና መዋቅራዊ ከሆነ የኑሮ ውድነት፤ ከተዛባ የገቢና የኃብት ስርጭት ሰቆቃ፤ ከጉብና ሙስና፤ ከጎሳዊ አድልዎ፤ ከውጭ እርዳታ ወዘተ አሮንቃ ነጻ ለመሆን ይፈልጋል። የጥቂቶች ኢኮኖሚ ይኼን መዋቅራዊ ችግር ሊወጣው እንደሚችል UNCTAD ያወጣው ዘገባ ያሳያል። ሌላው ቀርቶ የገዢው ፓርቲ አሞጋሽ የሆነው ዓለም ባንክ አንድ ሰባተኛው የኢትዮጵያ ሕዝብ “ምስኪን” እንደሆነ መዝግቦታል። መዋቅራዊ አሮንቃ ስርዓት ወለድ ነው። ስርዓቱ ካልተለወጠ እድገቱ የሚያገለለው ጥቂቶችን መሆኑንና የጥቂቶች መገልገያ የሆነ እድገት አደጋ እንደሚያስከትል ፕሬዝዳንት አባማም በንግግራቸው አቅርበውታል።

ፕሬዝዳንት አባማ ኢትዮጵያን ለምን ጎበኙ?

ፕሬዝዳንት አባማ በስልጣን ላይ ካሉ የአሜሪካ መሪዎች የመጀመሪያው ሆነው ወደ ኢትዮጵያ የሄዱበት ምክንያት “ዱብ እዳ” አይመስለኝም። የኢትዮጵያና የአሜሪካ ግንኙነት የተመሰረተው በብልሁና ዘመናዊው መሪ በአፄ ምኒልክና በአሜሪካው ፕሬዝዳንት ቲዎዶር ሮዝቤልት አማካይነት ነው። ኢትዮጵያ በአድዋ የተጎናጸፈችው ድል በዓለም እውቅና እንደሰጣት ታሪክ መዝግቦታል። አሜሪካኖችና ሌሎች መንግሥታት “ምን አይነት የጥቁር መሪ ነው የአውሮፓን ኃይል ለማጥቃት የቻለው” ብለው እንደተነጋገሩ ይታወቃል። በዚያ ወቅት የአረብ ምሁራን ኢትዮጵያ “ልክ እንደ ጀርመን፤ በፍጥነት ለማደግ ትችላልች” እንዳሉ አውቃለሁ። ሆኖም ሰላም አላገኘችም ነበር። ቁም ነገሩ፤ የዛሬ ሁለት መቶ አስራ ሁለት ዓመት የተመሰረተው የኢትዮጵያና የአሜሪካ ግንኙነት በፋሽስቱ ወረራና በደርግ ፀረ-አሜሪካነት ፕሮፓጋንዳ ቢበከልም፤ ተከታታይነት አለው። ተከታታይ የኢትዮጵያ መንግሥታት የራሳቸውን አገር ጥቅም ለማስከበር ሙከራ እንዳደረጉ ሁሉ፤ የአሜሪካም መንግሥት የራሱን ጥቅም ለማስከበር ሞክሯል፤ አሁንም ይኼን መርህ ተከትሏል። ፕሬዝዳንት አባማ የታሪክ፤ የውጭ ግንኙነትና የፖለቲካ ምሁር እንደመሆናቸው መጠን በኢትዮጵያና በአሜሪካ መካከል የቆየውን ግንኙነት በጽሞና ያውቃሉ። አንድ መንግሥት በሌላ ቢለወጥ ግንኙነቱ የሚቀጥል መሆኑን ይገነዘባሉ ብል ከሃቁ የራቅሁ አይመስለኝም።

ለመሆኑ በአሁኑ ወቅት የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ መርሆዎች የቶቹ ናቸው? የትኛው ይቀድማል፤ ለምን? ሽብርተኞች በአሜሪካ ላይ ያልተጠበቀ ጥቃት ሲያደርሱ፤ የቡሽ መንግሥት በዓለም ዙሪያ ወዳጆች ፈልጎ በአሜሪካ ጥቅም የተመሰረተና ስትራቴጂክ የሆነ የቅርብ ወዳጆች ፈጥሯል። ኢትዮጵያ ለዚህ አመችና አስተማማኝ የሆነ አገዛዝ አላት ከሚል ድምዳሜ ላይ ተደርሶ በህወሓት ከሚመራው የኢህአዴግ መንግሥት ጋር ሽብርተኞችን ለማዳከም፤ ቢቻል ለማጥቃት “ቃል ኪዳን” ተገባ። የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ መርሆዎች ከሆኑት—አንድ፤ ሽብርተኞችንና አመፀኞችን መታገልና ማጥቃት፤ ሁለት፤ ንግድንና ኢንቬስትመንትን ማስፋፋት፤ ሶስት፤ ከቻይና ጋር አቻ ለአቻ መወዳደር፤ አራት፤ ድህነትን ለመቅረፍ እርዳታ መስጠት፤ አምስት፤ ሰብአዊ መብቶች እንዲከበሩና ዲሞክራሳዊ አገዛዝ ስር እንዲሰድ ድምጽ ማሰማትና የተቻለውን ድጋፍ ማድረግ—ከሚሉት መካከል አሜሪካ ቅድሚያ የምትሰጠው ለመጀመሪያው ነው። ከዚያ ለንግድ፤ ኢንቬስትመንትና ከቻይና ጋር ለሚካሄደው ውድድር፤ ቀጥሎ ለእርዳታ፤ በመጨረሻ ለሰብአዊ መብቶች መከበር። እርዳታን ጠለቅ ብለን ብንመረምር፤ ማንም አገር የሚሰጠው እርዳታ ከራስ ጥቅም ጋር የተያያዘ ነው። ሽብርተኛነትን ለመቆጣጠርና ለማጥፋት ከተፈለገ አሜሪካ ለኢትዮጵያ ገዢ ቡድን የገንዘብ፤ የሰላላ፤ የጦር መሳሪያ፤ የዲፕሎማሲ ወዘተ ድጋፍ መስጠት አለባት፤ ራሷ ብቻ ሳትሆን የምትቆጣጠራቸውም፤ እንደ ዓለም ባንክ ያሉ ድርጅቶች እርዳታ የሚሰጡበት ዋና ምክንያት ይኼው ነው። ለኩባ፤ ለሰሜን ኮሪያ፤ ለኢራን አይሰጡም። እኔ የምከራከረው፤ አሜሪካ፤ ሽብርተኛነትን ለማጥቃት ብቻ (ለአጭር ጊዜ ጥቅም)

አፋኝና ጨቋኝ ለሆነው ለህወሓት/ኢህአዴግ “አገልጋይ መሰል” አገዛዝ ድጋፍ እየሰጠች የረገፈም ጊዜ ችግርና አደጋ በመፍጠር ላይ ናት። አፋኝና አሸባሪ አገዛዝ ሽብርተኝነትን ያጠናክራል። በሳይናይ፣ ግብፅ በእየቀኑ የሚሆነውን ማጤን ለዚህ ይረዳል።

የአሜሪካና የኢትዮጵያን መንግሥታት የሚያዋጣቸው የፀረ-ሽብርተኛውን ዘመቻ ከሰብአዊ መብቶች መከበር ጋር፣ ከመልካም አገዛዝ አስፈላጊነት ጋር አጣምረው ቢያዩት ነው። ሕዝቡ መብቱ በሚጠይቀው መሰረት ተከብሮ፣ በልቶ ካደረ፣ የተሻለ ኑሮ ከኖረ ሽብርተኞች መግቢያ አይኖራቸውም። የኢትዮጵያ ገዢዎች ሊያደርጉት የሚገደዱት የመጀመሪያው እርምጃ የታሰሩትን ጋዜጠኞች፣ ብሎገሮች፣ የሰብአዊ መብት ታጋዮች፣ የእስልምና ኃይማኖትና የተቃዋሚ ፓርቲዎች መሪዎችንና አባላትን መፍታት ነው። በተጨማሪ፣ የአገሪቱን ግዙፍ ችግር ለመፍታት ከተፈለገ፣ ከመንግሥት ቁጥጥር ነጻ የሆነ መገናኛ ብዙሃን ሕጋዊ እውቅና እንዲኖረው ማድረግ፣ ከሃገር የተሰደዱ ጋዜጠኞችና ሌሎች ወደ አገራቸው እንዲመለሱ ጥሪ ማድረግና ለደህንነታቸው ዋስትና መስጠት፣ የፖለቲካ ምህዳሩን በማያሻማ ደረጃ መክፈት ይገኙበታል።

ፕሬዝዳንት አባማ እነዚህን ችግሮች አያውቁም ለማለት አንችልም፤ ያውቃሉ። የውጭ ጉዳይ መስሪያ ቤታቸው፣ የስለላና የደህንነት ተቋሞቻቸው ስለ ኢትዮጵያ የማያውቁት አባይት ጉዳይ የለም። የጋብዛቸውንና ተባባሪ የሆነውን ፓርቲ ላለማስቀየም ይሁን ሌላ “የኢትዮጵያ መንግሥት ዲሞክራሲያዊ የሆነ የምርጫ ውጤት ነው” ያሉት አግባብ የሌለው፣ ከእውነቱ የራቀና ራስን አገልጋይ ነው። የኢትዮጵያ ሕዝብ ብቻ ሳይሆን፣ የዓለም ሕዝብ አልተቀበለውም። እንዲያውም ትዝብትን አትርፎላቸዋል። የራሳቸው የደህንነት ባለ ሥልጣን የሆነችው የህወሓት መሪ የነበረው ጠቅላይ ሚኒስትር መለስ ወዳጅ ስለ ምርጫው ሂደትና ገዢው ፓርቲ “መቶ በመቶ አሸንፏል” ያለውን ተጠይቃ፤ እያሸፈች ከትከት ብላ ስቃለች። ቲያትር ስለሆነባት፣ መልስ አያስፈልገው ማለቷ ነው። “ዲሞክራሲያዊ በሆነ የምርጫ ሂደት የተመረጠ መንግሥት” ያሉትን ብዙ የአሜሪካ ተመልካቾችና ታዛቢዎች ተችተውታል። ምክንያቱም፣ ምርጫው አንዱንም ዓለም የተቀበለውን መስፈርት አያሟላም። ሳሙኤል ሃንቲንግተን የተባለው የታወቀ ምሁርና ደራሲ፣ “Dead Souls: the denationalization of the American elite, the National Interest, 2002 በተባለው ጽሁፉ እንዲህ ብሏል። “Elections, open, free and fair, are the essence of democracy, the inescapable sine qua no (የዲሞክራሲ መሰረት አንድ ብቻ ነው። ያልተዛባ፣ ክፍት፣ ነጻና ፍትሃዊ ምርጫ ይባላል።” ከዚህ ውጭ ምርጫ ለይስሙላ ብቻ ነው። የፎርብስ ጋዜጠኛ ማይክ ጎንዛሌዝ ፕሬዝዳንቱ የተናገሩት አስገርሞትና አስቆጥቶት እንዲህ ብሏል። “For Obama to make excuses for Hailemariam Dessalegn government’s horrendous human rights record by calling the country’s past hardships and the relative infancy of its Constitution” is inexcusable. የህወሓት/ኢህአዴግን “ጨካኝና ኢ-ሰብአዊ” የሆነ የመብቶች ረገጣና አፈና ካለፈው መንግሥትና ሁኔታ ጋር ማመዛዘን አግባብ የለውም። ለዚህ ለሚዘገንን አገዛዝ” ድጋፍ እንደ መስጠት ነው ብሏል። የአሁኑ አገዛዝ መነጻጸር ያለበት ከቦትሰዋና፣ ከሞሪሸስ፣ ከጋናና ከሌሎች በፍጥነት በማደግ ላይ ካሉ ዲሞክራሲያዊ ሃገሮች ጋር ነው። በተጨማሪ፣ ራሳቸው ከተናገሩት ጋር ሲነጻጸር ምንም ግንኙነት የለውም። አንዳንድ ታዛብዎች፣ ምርጫው ሲካሄድ፣ “እንደ ሌሎች ሃገሮች ብጥብጥ አልነበረም፣ ሰው አልሞተም፣ መራጮቹ ጨዋነት አሳይተዋል” ወዘተ የሚለውን መሰረት አድርገው ይሆናል ይላሉ። ይኼ አያስኬድም። የኢትዮጵያ ሕዝብ መከራም ተሸክሞ ጨዋነቱን አይረሳም። የረጋ አእምሮና ባህል ያለው መንፈሳዊ ሕዝብ ነው። ብጥብጥ አለመኖሩና ሰው አለመሞቱ ምርጫውን ዲሞክራሲያዊ አያደርገውም።

ወደ አወንታዊው አቀራረባቸው ከመዞሪ በፊት፣ እንደ ተመልካች ሆኖ ያየሁት ያቀባበል ትዝብት አለ። ኢትዮጵያዊያን ከሚታወቁባቸው እሴቶች መካከል የእንግዳ አቀባበል አንዱ ነው። ዓለም ባንክ ስሰራ ማርቲን ሬቫሊየን የተባለ የጥናትና ምርምር ዲሬክተር የነገረኝ ትዝታ ይለኛል። የድህነትን አስከፊነት

ለማጥናት ገጠር ይሄዳል። አንዲት ምስኪን እናት ያነጋግራል። “አይ፤ ከመነጋገራችን በፊት ምሳ መብላት አለብወት ብላ፤ ያላትን አንዲት ዶሮ አርዳለሁ” ትላለች። ፈረንጁ “እንዴት ይሆናል፤ የተገላቢጠሽ” ብሎ ያስቸግራል። “አይ፤ እኔ ደሃ ብሆንም ክብር አለኝ፤ እርሰዎ እንግዳየ ነውት፤ እኔ ኢትዮጵያዊ ነኝ፤ ባህሌን አከብራለሁ” ብላ ዶሮዋን አርዳ ምሳ ጋበዘችው። እጅግ በጣም ተደንቆ ጎጆዋን አከብሮና አመስግኖ የዶሮዎች መግዣ የሚሆን ገንዘብ ለአስተርጓሚው ሌላ ጊዜ እንዲሰጥለት ትቶ ተሰናበተ። በመንግሥት መሪ ጉብኝት፤ የኢትዮጵያ መንግሥታት ያለ የሌላቸውን ወጭ እንደሚያፈሱ አስታውሳለሁ። የአገር ክብር ከዋጋ በላይ ስለሆነ። አፄ ኃይለ ሥላሴ የአፍሪካ አንድነት ማህበርን ሲያስመስርቱ መሪዎችን በሚያስደንቅ አቀባበል እንዳስተናገዱ አስታውሳለሁ። ቲቶ፤ ናስርና ሌሎች እንግዶች ሲጎበኙ አቀባበሉ ሃገሪቱ ካላት አቅም በላይ መሆኑን አስታውሳለሁ። የመጀመሪያው የአሜሪካ መሪ በአፊሴል ደረጃ ኢትዮጵያን ሲጎበኙ ከፍተኛ ዝግጅት ይደረጋል፤ ሕዝብ እንግዳውን በሚያይበት ሰዓት ይመጣሉ፤ ለሕዝብ ንግግር ያደርጋሉ ወዘተ የሚል ግምት ነበረኝ። ሕዝብ አበባ ይዞ እንደማይቀበላቸው አውቃለሁ። እንዲያውም ሰልፉን ተጠቅሞ “ሌባ፤ ሌባ፤ አፋኝ፤ አፋኝ፤ ጎሰኛ” ወዘተ እንደሚል እገምታለሁ። አቀባበሉ ለታላቋ የአሜሪካ መሪ አግባብ አለው ወይንስ የለውም የሚለውን ጡሮታ ሲወጡ ለኢትዮጵያ ሕዝብ እንዲገልፁ ከፍተኛ ጥረት አደርጋለሁ። ከሄዱ በኋላ ይሁን ከመሄዳቸው በፊት የአሜሪካ ከፍተኛ ባለ ሥልጣናት የትግርኛ ሙዚቃ እየሰሙ እንዲደንሱ የተደረገው ትይንት የአቀባበሉን ግድፈት አያሻሽለውም፤ ያባብሰዋል። ቪዲዎውን ሳይ፤ እራሱን “ምን መልእክት ለመስጠት ነው” ብየ ጠየቅኩ፤ ገዢዎቹ እኛ ነን ለማለት ነው? እንኳን ወደ “አዲሲቷ በጎሰኝነት የተከፋፈለች ኢትዮጵያ” መጣችሁ ለማለት ነው? ወይንስ፤ እመኑን፤ ከእናነት ጋር መደነሳችን እንቀጥላለን?” ለማለት ነው? ኢትዮጵያን የሚጎበኝ ፈረንጅ ወይንም ሌላ ስጦታ ሳይሰጠው፤ ሳይሰጣት የተመለሰ፤ የተመለሰች ፈልጎ ለማግኘት አይቻልም።

በማንዴላ አዳራሽ ያደረጉት ንግግር ምን መልእክት አቀረበ?

ስለ ሰብአዊ መብቶች መከበር አስፈላጊነት

“የተናገርኩት ሁሉ-- ሁሉን አቀፍና ዘላቂነት ያለው እድገት፤ ልማት፤ ደህንነት-- ስኬታማ ሊሆን የሚችለው መልካም አገዛዝ ሲኖር ብቻ ነው። ይኼን ከኢትዮጵያ ባለ ሥልጣናት ጋር በግልጽ ተነጋግረናል። በተያያዘና የጠፈ ውድድር ባለበት የዓለም ኢኮኖሚ ዘመናዊ መገናኛ፤ የማህበረሰብ ቴክኖሎጂና ነጻ የዜና/የእውቀት ስርጭት ወሳኝ ነው። እኔ የማምነው የሁሉም ኢትዮጵያዊያን ድምጽ ሲሰማና ሲከበር፤ ሁሉም ዜጎች በሃገራቸው የፖለቲካ ጉዳይ ለመሳተፍ ሲችሉ አገር ጠንካራና የበለፀገች ትሆናለች የሚል ነው። ይኼን በሚመለከት የኢትዮጵያ መንግሥት ሊወስዳቸው በሚገባው ፖሊሲዎች ላይ፤ ለምሳሌ፤ የመልካም አስተዳደር፤ የመሰረታዊ ነጻነትና የሰብ አዊ መብቶች መከበር አስፈላጊነት፤ የዲሞክራሲ ሂደት መጠናከር ጥልቀት እንዲኖረው” አሳስቤአለሁ። ይኼን በቃለ መጠይቅ የተናገሩትን አስኳል ጉዳይ ለአፊሪካ አንድነት ባቀረቡት ንግግር አጠናክረውታል።

“ለጠቅላይ ሚኒትር ኃይለማሪያም ደሳለኝ እንዳልኩት፤ ባለፈው ምርጫ ብጥብጥ አለመኖሩ ኢትዮጵያ ዲሞክራሲ ናት ለማለት አያስችልም፤ ጉዞው መጀመሩን ያሳያል። በእኔ እምነት፤ ኢትዮጵያ ጋዜጠኞችን ካሰረችና እንዳይንቀሳቀሱ ከከለከለች፤ ተቃዋሚ ፓርቲዎች ያለ ምንም እገባና አፈና እንደ ልባቸው በፖለቲካው ለመሳተፍ ካልቻሉ፤ እምቅ የሆነው የማደግ ኃይሏን ለራሷ እድገትና ልማት ለመጠቀም አትችልም... ዲሞክራሲ ለይስሙላ ምርጫ ማካሄድ መሆን የለበትም... ጋዜጠኞች ስራቸውን ሲሰሩ ማሰር፤ የዲሞክራሲና የሰብአዊ መብቶች ተቆርቋሪዎችን በወንጀለኛነት እንዲከሰሱ ማድረግና ማሳደድ፤ የማህበረሰብ ድርጅቶችን ማፍረስ ወዘተ የኢምንት ያህል ዲሞክራሲ ስርዓት መኖሩን አያሳይም።” ከዚህ ጋር ጨምረው ያስተላለፉት መልእክት የአምባገነኖች መሪነት ጎጅ መሆኑንና ግለሰብ መሪዎችና ፓርቲዎች በተከታታይ ራሳቸውን መተካት መቆም እንዳለበት ነው። “አፍሪካ ጠንካራ ተቋሞች እንጅ ግለሰቦች አያስፈልጓትም። “ግልጽ ላድርገው። መሪዎች (ፓርቲዎች) ስልጣን አንልቀም ሲሉ የሚፈጥሩት ችግር ቀላል አይደለም። አንለቅም የሚለው ፈጽሞ አይገባኝም። እኔ፤ ፍላጎትም ቢኖረኝ፤

በአሜሪካ ሕገ መንግሥት እገዛለሁ፤ ሰዕተኛ ጊዜ ለመወዳደር አልችልም።” ስልጣን የጊዜ ገደብ ያስፈልገዋል ማለታቸው ነው። ይኼም በተከታታይ አምስት ምርጫዎችን “አሸንፏልሁ” የሚለውን ህወሓት/ኢህአዴግን በቀጥታ ይመለከታል።

ስለ ዲሞክራሲያዊ አገዛዝ አስፈላጊነት

ፕሬዝዳንት ኦባማ ለአፍሪካ መሪዎች የማያሻማ መልእክት አቅርበዋል። “በእኔ እምነት የአፍሪካ እድገት አስተማማኝ የሚሆነው ዲሞክራሲያዊ አገዛዝ ሲመሰረት ብቻ ነው። እንደ ሌላው የዓለም ሕዝብ አፍሪካዊያን የራሳቸውን ህይወት ለመቆጣጠርና ለመምራት መቻል አለባቸው። የእያንዳንዱ ዜጋ ክብር በሕግ እውቅና ማግኘት አለበት። ዲሞክራሲ መስፈርቶች አሉት—ነጻና ፍትሃዊ ምርጫ፤ የመናገር፤ የመሰብሰብ፤ የመንቀሳቀስ፤ የመደራጀት፤ ሰላማዊ ሰልፍ የማድረግ—መብቶች መከበር አለባቸው። እነዚህ መብቶች በተባበሩት መንግሥታትና በአፍሪካ አንድነት ድርጅት እውቅና አግኝተዋል። ለምሳሌ፤ የአፍሪካ የሰብ አዊ መብቶች ቻርተር “እያንዳንዱ ግለሰብ ሰብእነቱና ሰብአዊ መብቱ መከበር አለበት። ሴራ ሊኦን፤ ናምቢያ፤ ቤኒን፤ ቦትስዋና፤ ጋና፤ ደቡብ አፍሪካ የዲሞክራሲ መሰረት ጥለዋል። በናይጄሪያ፤ ሃያ ስምንት ሚሊዮን ሕዝብ ድምጽን ሰጥቷል...ባጭሩ፤ የአፈርካ መንግሥታት የሕዝባቸውን መብት ካላስከበሩና ካላከበሩ ከቅኝ ገዢዎች ነጻ ሁነናል ለማለት አይችሉም።” ፕሬዝዳንቱ ዲሞክራሲያዊ መንግስታት ሁሉን ችግር ይፈታሉ አላሉም። “ማንም ሃገር፤ አሜሪካን ጭምር፤ ሁሉን ነገር አስተካክሏል ለማለት አቻልም...የማይካደው፤ የዜጎች መብት ከተጣሰ ሁላችንም የመናገር ሃላፊነት አለብን... አንዳንዴ፤ የእኛ ወዳጆች በሆኑ መንግሥታት ላይ የምናደረገው ትችት ለዚህ ነው።”

ስለ ጠባብና የተዛባ እድገት አስጊነት

“ዛሬ አፍሪካን የገጠማት ፈተና ለአሁኑና ለወደፊቱ ትውልድ የስራ እድል ለመፍጠር አለመቻሏ ነው...ይኼ ጊዜ የማይሰጥ የማህበረሰብ ችግር ሁኗል...እያንዳንዱ ሃገር ብዙ ሚሊዮን የስራ እድል መፍጠር አለበት...ኢኮኖሚያዊ እንደሚነግሩን፤ ወጣት ትውልድ ያለበት ሃገር በፍጥነት ያድጋል...ለማደግ ትምህርትና ጉልመሳ ያስፈልጋል፤ የስራ እድል መፈጠር አለበት” ብለው እድገት ለጥቂቶች ገቢ፤ ኃብትና ኑሮ መሻሻል ብቻ ከዋለ አደጋ እንዳለው አስምረውበታል። “እድገት ማህበራዊ ጥቅምና ዘላቂነት የሚኖረው ውጤቱ በጥቂቶች፤ ለጥቂቶች ሲሆን አይደለም። የመስራትና የራስን ስራ የመፍጠር እድል መስፋፋት አለበት...ወጣቱ ትውልድ እድልና ድጋፍ ካገኘ፤ አስደናቂ ውጤት ያስገኛል።” ካላገኘ ይሰደዳል፤ ለሃገርና ለቤተሰብ ሽክም ይሆናል።

የሙስናና ከሕግ ውጭ የሚሸሽ ኃብት ጎጅነት

በአህጉር ደረጃ ሲነጻጸር እንደ አፍሪካ ለስርቆት፤ ለጉቦ፤ ለሙስናና ከሕግ ውጭ ከድሃው ሕዝብ እየተዘረፈ ወደ ውጭ ለሚሸሽ ግዙፍ ኃብት የተመቻ የዓለም ክፍል የለም። ጥናት ያደረጉ ተቋሞችና ምሁራን አፍሪካ በየዓመቱ **ከ\$300 እስከ \$400 ቢሊዮን** እንደምትዘረፍ ማስረጃዎች አቅርበዋል። ሁኔታው ያሳሰባቸው የአፍሪካ አንድነት ድርጅትና የአፍሪካ የኢኮኖሚ ኮሚሽን ያቀረቡት ዘገባ አፍሪካ እየደማች መሆኑን ያሳያል። የቀድሞ የደቡብ አፍሪካ ፕሬዝዳንት ኢምቤኪ የመሩት ጥናት ግዙፍ ሃብት ከሚሸሸባቸው አገሮች መካከል ኢትዮጵያ አንዷ መሆኗን ገልፀዋል። **ባለፉት አራት ዓመታት ብቻ \$10 ቢሊዮን** ተዘርፋለች። ይኼ ኃብት ስንት ፋብሪካዎች፤ ስንት የመስኖ ግድቦችና ሌላ እንደሚሰራና ለስንት ሚሊዮን ኢትዮጵያዊያን የስራ እድል እንደሚፈጥር ለመገመት አያዳግትም። ፕሬዝዳንት ኦባማ “አፍሪካ ያላትን እምቅ የእድገት ጥሪት ለመጠቀም ከፈለገች የሙስናን ካንሰር ማቆም አለባት” ብለዋል። እስማማለሁ፤ መጽሃፍት ጽፌበታለሁ። ችግሩ፤ የውጭ ንግድ፤ ኢንቨስትመንት፤ እርዳታ፤ ከስደተኛው የሚላክ የውጭ ምንዛሬ ለሙስናና ከሕግ ውጭ ለሚሸሽ ኃብት ግብአት መሆኑ ጭምር ነው። ከሕግ ውጭ የሚሸሸው ኃብት መደበቂያ ያስፈልገዋል። የምእራብ፤ የመካከለኛው ምስራቅ፤ የኤዝያና የላቲን አሜሪካ/ካሪቢያን ባንኮች መደበቂያ ናቸው። ስለሆነም፤ የአሜሪካና ሌሎች መንግሥታት

የሚሰረቀውና የሚሸሸው ገንዘብ መግቢያ እንዳያገኝ ለማድረግ የበለጠ ጥረት ማድረግ ይኖርባቸዋል። ሙስናና ከሕግ ውጭ የሚሸሸው ኃብት ስርዓት ወለድ ነው። ባለ ስልጣናት ተጠቃሚዎች ናቸው። የአፍሪካ መንግሥታት መሪዎችና ደጋፊዎቻቸው ራሳቸው ሙስና ከሆኑ ሙስና ሊገታ አይችልም። ስለዚህ፤ አገዛዙ መለወጥ ይኖርበታል።

ከህወሓት/ኢህአዴግ የተለየ የፖሊሲ መርህ ጉዳይ

ፕሬዝዳንት አባማ ከህወሓት/ኢህአዴግ መንግሥት ጋር ልዩነት እንዳላቸው አልደበቁም። “እኛ ከልዩ ልዩ ታላላቅ ሃገሮች ጋር ግንኙነት አለን...ለምሳሌ፤ ቻይና፤ በምንጋራቸው ጉዳዮች ላይ አብረን የመስራት ሙብት አለን፤ ልዩነቶቻችንም እንገልጻለን... ሽብርተኝነትን በሚመለከት፤ አንዳንድ በኢትዮጵያ የሚንቀሳቀሱ የመንግሥት ተቃዋሚ የሆኑ ወይም ለውጥ እንዲመጣ” የሚታገሉ ክፍሎች እንዳሉ” እናውቃለን። እነዚህ ለኢትዮጵያ መንግሥት አስጊ መሆናቸው ይገባናል። ሆኖም የእኛ የመረጃና የስላላ ድርጅቶች እነዚህ እንቅስቃሴዎች “ሽብርተኝ” ወደሚያስብል ደረጃ መድረሳቸውን አይቀበሉም...ስለ አባይት ጉዳዮች መናገራቸው፤ መንግሥትን መቃወማቸውና እንደ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲ መንቀሳቀሳቸው መብታቸው ነው። እኛ እነዚህን ለዲሞክራሲ የቆሙ እንቅስቃሴዎች እንከባከባለን” የሚል ግልጽ አቋም አቅርበዋል። ወሳኙ ይኼ አባባል ተግባራዊ ሲሆን ነው።

በአጠቃላይ ፕሬዝዳንቱ በማያሻማ ደረጃ ለዲሞክራሲ ለውጥ ያላቸውን ድጋፍ፤ ተስፋና ምኞት ገልጸዋል። ሆኖም፤ ይኼን ስኬታማ ሊያደርግ የሚችለው የኢትዮጵያ ሕዝብ፤ በተለይ ወጣቱ ትውልድ ነው።

የአሜሪካ መንግሥት ሊያደርገው የሚችለው እርምጃ

አንድ፤ የአሜሪካን የዲፕሎማቲክ፤ የእርዳታ፤ የመሳሪያ፤ የስላላና ሌላ አቅማና ድጋፍ መሰረት አድርጎ የኢትዮጵያ መንግሥት ሰብአዊ መብቶችን እንዲያከብር፤ ጎሳዊ አድልዎንና ሙስናን እንዲያቆም፤ ጋዜጠኞችንና ሌሎች የፖለቲካ እስረኞችን እንዲፈታ ያልተቆጠበ ጫና ማድረግ፤

ሁለት፤ የኢትዮጵያ መንግሥት ለሽብርተኝነት ወንፊት የሆኑ ድርጊቶችን እንዲያቆም ማድረግ፤ ለምሳሌ፤ ዜጎችን ከቀያቸው ማባረር፤ የዘር ማጥፋትና ማሳደድ፤ ተቃዋሚዎች ድምጽ ስላሰሙ ከማሳደድ እንዲቆጠብ ጫና ማድረግ፤

ሶስት፤ በአገር ቤትና ከአገር ውጭ ለሚንቀሳቀሱ የሰብአዊ መብት ታጋዮችና የዲሞክራሲ ጠበቃዎች የአቅም ግንባታ ድጋፍ መስጠት፤ በገንዘብ መርዳት፤ የኢትዮጵያ መንግሥት በውጭ በሚኖሩ የአሜሪካ ዜጎችን ላይ የሚያደርገው ክትትል ከሕግ ውጭ መሆኑን በይፋ መናገር፤

አራት፤ የኢትዮጵያ መንግሥት ለእርቅና ሰላም ውይይት፤ ከዚያም ለስልጣን መጋራት ፈቃደኛ እንዲሆን ማመቻቸት።

የአሜሪካ ምክር ቤት ሊወስድ የሚችለው እርምጃ

ከዚህ በፊት በሰብ አዊ መብቶች መከበር፤ በሕግ የበላይነት፤ በኢኮኖሚ ነጻነት፤ በደህንነትና በዲሞክራሲ አስፈላጊነት ተጀምሮ የነበረው ሕግ እንዲያንሰራራ ጥረት ማድረግ

ለዲሞራሳ ግንባታ ሂደት ያልተቆጠበ የባጀት ድጋፍ መስጠት

የኢትዮጵያ መንግሥት ሊያደርገው የሚገባው እርምጃ

አንድ፤ ኢትዮጵያዊያን በሰላም እስከ ተንቀሳቀሱ ድረስ፤ ያለ ምንም ገደብ የመናገር፤ የመንቀሳቀስ፤ የመጻፍና የማሳተም፤ የመሰብሰብ፤ ሰላማዊ ሰልፍ የማድረግ፤ የድጋፍ ገንዘብ የመሰብሰብ፤ የፈለጉትን ኃይማኖት የመከተል መብታቸው ሙሉ በሙሉ እንዲከበር የማድረግ ኃላፊነት አለበት፤

ሁለት፤ የፖለቲካ ምህዳሩ መዘጋት ለኢትዮጵያ አደገኛ መሆኑን ተረድቶ የፖለቲካው ምህዳር ሙሉ በሙሉ እንዲከፈት ማድረግ፤

ሶስት፤ ማንኛውም የኢትዮጵያ ዜጋ በሕግ ፊት እኩል መሆኑን ተቀብሎና አምኖ ፍትሃዊ በሆነ መልክ ማስተዳደር፤ ማንም ግለሰብ ከሕግ በላይ ሆኖ የሚያደርገውን ወንጀል በሕግ ፊት ማጋለጥ፤

አራት፤ ከመንግሥትና ከፓርቲ ቁጥጥር ነጻ የሆነ የመገናኛ ብዙሃን ባህልና ልምድ መሰረት እንዲይዘና ጋዜጠኞች፣ ብሎገሮች ያለምንም ገደብ እንዲንቀሳቀሱ መፍቀድ፤ የተሰደዱ ጋዜጠኞች ፍላጎት ካላቸው እንዲመለሱ መጋበዝ፤

አምስት፤ የጸረ-ሽብርተኛውና የማህበረሰብ ሕጎች እንዲሻሻሉ፤ የማፈኛ መሳሪያ እንዳይሆኑ ማድረግ፤ ከመንግሥትና ፓርቲ ቁጥጥር ነጻ የሆኑ የማህበረሰብና ሌሎች ተቋሞች መሰረት እንዲይዙና ሕዝቡን እንዲያገለግሉ መፍቀድ፤

ስድስት፤ የጸረ-ሙስናው ኮሚሽን በሞያቸው በታወቁ ግለሰቦች ከመንግሥትና ፓርቲ ቁጥጥር ነጻ ሆኖ እንዲሰራ ማድረግ፤ ማንም ሙስኛና ከሕግ ውጭ ኃብት ያሸሸ ግለሰብ ወይም ቡድን በሕግ እንዲጠየቅ ማድረግ፤

ሰባት፤ በቂም በቀል፤ በጥላቻ፤ በዛቻና በማስፈራራት የሚደረገው የፖለቲካ ባህል ለኢትዮጵያ ህልውናና ለሕዝቧ አብሮ መኖር አደገኛ ስለሆነ ይኼን ጎታችና ኋላ ቀር የፖለቲካ ባህል በአስቸኳይ ማቆም፤

ስምንት፤ ኢትዮጵያ ያላትን እምቅ አቅምና ጥሪት ሙሉ በሙሉ ተጠቅሞ ከድህነትና ከጥገኝነት ነጻ እንድትሆን፤ አገር በቀል የሆነ የግል ክፍል እንዲያብብ፤ ሁሉን አሳታፊ የሆነ የእርቅና የሰላም ድርድር በአስቸኳይ እንዲካሄድ ፈቃደኛ መሆን፤ ተቃዋሚ ክፍሎች አጋር እንዲሆኑና ብሄራዊ ችግሮችን አብረው እንዲፈቱና ወደ እውነተኛ ዲሞክራሲያዊ አገዛዝ ለመሸጋገር እንዲቻል አግባብ ያላቸውን የፖለቲካና ሌሎች ክፍሎች ያካተተ ብሄራዊ የአንድነት መንግሥት ለማቋቋም ፈቃደኛ መሆን፤

ዘጠኝ፤ ተቃዋሚውን ሁሉ ከማውገዝ ተቆጥቦ እነዚህ ኃይሎችና ድምፆች የሚያቀርቧቸውን አማራጮች ማስተናገድ፤

አስር፤ በውጭ ለሰብአዊ መብቶች መከበርና ለዲሞክራሲ በሚታገሉ ግለሰቦችና ቡድኖች ላይ የሚደረገውን ክትትል በአስቸኳይ ማቆም።

የተቃዋሚው ክፍል ሊያደርገው የሚገባው

አንድ፤ የእርስ በርስ የፖሮፓጋንዳ ጦርነት በአስቸኳይ ማቆም፤ የመከባበርና የመደማመጥ ፖለቲካ ባህል ልምድ ማድረግ፤

ሁለት፤ በተናጠል የሚደረገው ትግል የትም እንደማያደርስ ተገንዝቦ አበይት በሆኑ ጉዳዮች ላይ ተባብሮና ተቻችሎ መስራት፤

ሶስት፤ በዲፕሎማሲ የሚደረገው ጥረት ተደማጭነት የሚኖረው በመተባበር ስለሆነ ተወያይቶ ዘላቂነት ያለው ተቋም መፍጠር፤

አራት፤ ኢትዮጵያን ከመፈራረስና ሕዝቧን ከእርስ በእርስ ግጭት ለማዳን ተባብሮ መነሳት።

አክሎግ ቢራራ (ዶ/ር)

Ssemegn@yahoo.com

